

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор ДВНЗ ПДАБА, професор

М. В. Савицький

» березня 2020 р.

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування
для здобуття ступеня магістра**

**за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

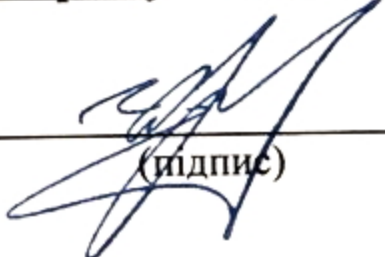
РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою фінансів, обліку та маркетингу Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Іванцов С. В., к.т.н., проректор з науково-педагогічної, кадрової та виховної роботи, голова фахової атестаційної комісії спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; Чимшит С. І., доктор економічних наук, доцент, зав. кафедри фінансів, обліку та маркетингу; Грабовський І. С., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та маркетингу; Ползікова Г. С., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та маркетингу.

Програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, обліку та маркетингу.

Протокол від «20» січня 2020 року №7(190).

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Чимшит С.І.)
(прізвище та ініціали)

«20» січня 2020 року

Затверджено навчально-методичною радою економічного факультету

Протокол від « 18 » лютого 2020 року № 7.

Голова

_____ (підпис)

(Фісуненко П. А.)
(прізвище та ініціали)

«18» лютого 2020 року

ВСТУП

Програма ступних випробувань складена відповідно до освітньої програми підготовки магістра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. МЕТА ТА ЗАДАЧІ ВИПРОБУВАННЯ

1.1. *Метою вступних випробувань є* формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності шляхом оцінки знань та навичок абітурієнтів.

1.2. *Основними задачами вступних випробувань є* перевірка розуміння студентом програмного матеріалу профільної дисципліни професійної підготовки; оцінювання здатності студента до творчого використання набутих знань; аналіз уміння студента сформулювати своє ставлення до конкретних проблем фінансової діяльності організацій в умовах ринку.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні

знати: - фундаментальні проблеми теорії та практики у сфері фінансів, грошового обігу, кредитування, банківської і страхової справи;
- системи оподаткування підприємств, організацій та громадян;
- систему державних фінансів та їх взаємозв'язок з фінансами підприємств і населення;
- методика і техніку бухгалтерського обліку і звітності у комерційних банках;
- сучасні інформаційні системи і технології у фінансово-кредитних установах; страхову справу та порядок надання страхових послуг;
- інформаційні системи і технології у фінансово-кредитних установах;
- економічну термінологію, чинні класифікації в галузі фінансів, банківської, страхової справи.

вміти: - здійснювати фінансове планування й прогнозування, розробляти поточні фінансові плани та бюджети;
- здійснювати фінансові розрахунки щодо потреби у коштах для забезпечення поточної фінансово-господарської діяльності підприємства;
- складати оперативну та фінансову звітність;
- здійснювати фінансовий контроль, проводити аналіз фінансово-господарської діяльності;
- проводити розрахунки і складати звітність комерційних банків, кредитних організацій та інших кредитно-фінансових установ;
- володіти практичними навичками щодо здійснення депозитних та інших операцій із залучення грошових коштів;
- вільно проводити розрахунки за всіма видами страхової діяльності;

- здійснювати облік страхових операцій та аналіз показників діяльності страхових компаній.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1

Фінанси

Виникнення фінансів та їх зв'язок з державою. Виникнення фінансів та етапи їх розвитку. Соціально-економічна сутність фінансів. Фінанси та їх функції
Фінанси та фінансова політика. Фінансовий механізм та його роль у забезпеченні ефективного функціонування економіки.

Фінансова система держави та її структура. Управління фінансами. Об'єкти та суб'єкти управління. Органи управління фінансами та їх функції.

Податкова система та її роль у формуванні доходів державного бюджету. Податки і їх класифікація. Суть і функції податків. Елементи податків.

Поняття бюджетного процесу, його етапи. Порядок та терміни укладання державного бюджету України.

Суть та значення державного бюджету. Консолідований бюджет України та його структура.

Державний бюджет та його складові частини. Видатки Державного бюджету. Джерела формування бюджетних доходів.

Економічна сутність, форми та значення державного кредиту. Класифікація державних позик.

Місцеві фінанси і їх роль у здійсненні економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань. Джерела доходів місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів

Фінанси підприємств та їх функції. Особливості фінансів підприємств нематеріальній сфері діяльності.

Роль фінансів у кругообігу основних виробничих фондів. Фінансовий аспект формування і використання обігових засобів. Розподіл і використання прибутку.

Вплив організаційно-правових форм господарювання та галузевих особливостей на організацію фінансів. Особливості фінансів підприємств матеріального виробництва.

Формування фондів цільового призначення підприємств. Фінансові ресурси підприємств, функціонуючих на комерційних засадах. Формування, розподіл і використання фінансових ресурсів у виробничій сфері.

Фінанси громадських організацій і добродійних фондів. Фінанси політичних партій. Фінанси профсоюзів.

Сутність, значення та функції страхування. Класифікація страхування. Обов'язкове та добровільне страхування. Страхування, ринок страхування.

Розділ 2

Гроші та кредит

Походження, суть та еволюція форм грошей.

Функції грошей як міри вартості та засобу обігу. Функції грошей як засобу нагромадження та платежу. Функція світових грошей.

Грошовий обіг, характер його руху та види грошового обігу. Види безготівкових розрахунків. Зміст грошових розрахунків при використанні платіжного доручення, вимоги-доручення, чека.

Закон грошового обігу. Грошової маси. Швидкість обігу грошей.

Грошова система та її типи. Елементи грошової системи.

Ринок грошей та його структура. Попит та пропозиція грошей та механізми її формування (теоретичні моделі).

Класична кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм.

Попит на гроші та пропозиція грошей в кількісній теорії грошей. Теорія попиту на гроші в кейнсіанській моделі. Сучасна теорія попиту на гроші.

Загальна характеристика ринку цінних паперів. Види цінних паперів.

Сутність та види сучасної інфляції. Типи інфляції. Форми та методи антиінфляційної політики.

Валюта. Валютна система та її елементи. Валютна політика. Конвертованість. Валютний курс. Котирування. Вплив на валютний курс.

Походження та суть кредиту. Кредитні угоди. Форми та види кредиту. Кредитування клієнтів банків. Функції кредиту.

Банківський кредит та його види. Принципи банківського кредитування. Форми забезпечення кредитів.

Джерела кредитних ресурсів банків. Активні та пасивні операції комерційних банків. Механізм банківського кредитування.

Державний кредит та його види. Комерційний кредит та його особливості. Споживчі кредити. Лізинговий кредит та його види. Особливості іпотечного кредитування.

Кредитна система. Структура сучасної кредитної системи. Суть і структура кредитної системи України. Статус та функції Національного банку.

Розділ 3

Фінансовий аналіз

Методи фінансового аналізу. Види фінансового аналізу.

Інформаційна база для фінансового аналізу. Фінансова звітність підприємства. Баланс як джерело аналітичної інформації. Звіт про прибутки/збитки і його використання для аналізу. Звіт про рух грошових коштів і його використання для аналізу.

Загальна оцінка структури і динаміки майна. Показники і моделі майнового положення підприємства. Актив бухгалтерського балансу. Аналіз ефективності використання майна.

Оборотний капітал, оборотні кошти. Чистий оборотний капітал. Пасив бухгалтерського балансу.

Основні способи формування і нормування капіталу. Ринкові інструменти фінансування, їх форми. Вартість і цінність капіталу.

Поняття грошового потоку та його значення для фінансової діяльності підприємства. Класифікація вхідних грошових потоків підприємства та їх характеристика й аналіз. Класифікація вихідних грошових потоків підприємства, їх характеристика й аналіз

Аналіз руху грошових потоків. Ліквідний грошовий потік. Економічне поняття ліквідності і платоспроможності.

Оцінка ліквідності балансу. Абсолютні показники ліквідності. Відносні показники ліквідності.

Фінансова стійкість підприємства. Абсолютні показники фінансової стійкості. Відносні показники фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості.

Леверидж і його роль. Показники кредитоспроможності підприємства. Вартість фінансових затруднень.

Ділова активність підприємства. Якісні та кількісні критерії оцінки ділової активності. Показники обіговості. Показники оцінки ринкової активності.

Аналіз динаміки і структури фінансових результатів. Бухгалтерський і економічний прибуток.

Факторний аналіз прибутку. Операційний аналіз прибутку в складі маржинального доходу.

Види рентабельності. Факторний аналіз рентабельності. Оцінка рентабельності.

Принципи оцінки інвестиційних проектів. Інвестиційна діяльність. Інвестиційні рішення і оподаткування.

Аналіз інвестиційних проектів з урахуванням інфляції і ризику.

Основні принципи і логіка аналізу фінансового стану підприємства. Абсолютні показники фінансового стану підприємства.

Типи фінансового стану підприємства. Фінансовий стан на базі експрес-оцінки. Діагностика банкрутства.

Кругообіг оборотних коштів. Структура оборотних коштів. Ефективність використання оборотних коштів. Структурна ліквідність. Актуальна ліквідність.

Розділ 4

Банківська система

Форми безготівкових розрахунків. Переваги і недоліки кожної з них.

Аналіз методик визначення кредитоспроможності позичальника, вживаних українськими комерційними банками. Проблеми забезпечення кредиту.

Інвестиційні операції комерційних банків. Банківські послуги, їх характеристика. Організація міжбанківських розрахунків.

Операції банків по залученню депозитів. Заощадження населення як основа залучення банками засобів. Види внесків населення, їх характеристика.

Управління активами комерційного банку. Управління пасивами комерційного банку. Прибуток комерційного банку і її розподіл.

Касові операції комерційних банків. Система безготівкових електронних платежів. Виконання економічних нормативів комерційними банками.

Проведення комерційними банками процентної політики по внесках.

Операції комерційних банків з іноземною валютою. Операції комерційних банків з цінними паперами. Операції комерційних банків з векселями.

Регулювання діяльності комерційного банку. Актуальність збереження банківської таємниці комерційними банками на сучасному етапі. Аналіз методик оцінки діяльності комерційного банку.

Кредитний ризик і методи управління ним. Оцінка ліквідності комерційного банку. Банківські ризики. Банкрутство банків.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у письмовій тестовій формі. Кожного року перелік тестових питань оновлюється на 30%. Абітурієнт на початку випробування отримує пакет документів, до складу якого входять: екзаменаційний білет, аркуш відповідей та вкладка. Екзаменаційний білет містить 15-ть питань та по 5-ть фіксованих відповідей до кожного питання (тільки одна відповідь є правильною).

Протягом фіксованого часу вступнику належить виконати запропоновані тестові завдання. На виконання завдань надається 60 хвилин.

Усі відповіді повинні бути занесені до основного поля аркуша відповідей у вигляді будь-якої позначки в області чотирикутника, що відповідає номеру правильної, на вашу думку, відповіді.

Якщо вступник зробив помилку на основному полі аркуша відповідей, необхідно виправити її, скориставшись полем для виправлення помилок, яке розташовано в правій частині аркуша відповідей. Для виправлення відповідей, які вступник вважає за неправильні, необхідно поставити будь-яку позначку у чотирикутник поля для виправлення помилок відповідно до питання з неправильною, на думку абітурієнта, відповіддю в основному полі. Надані відповіді в межах поля для виправлення помилок будуть зараховані замість відповідних, поданих на основному полі для відповідей.

Оцінювання знань вступників за результатами тестування здійснюється за шкалою від 100 до 200 балів (100 + сума отриманих балів з тестування). В залежності від складності питань кожне з них оцінюється наступним чином: питання з 1-го по 7-ме включно оцінюється в 4-ри бали; з 8-го по 13-те включно – у 8-м балів; 14 те та 15-те питання оцінюються в 12 балів кожне.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєв І. В. Фінансовий аналіз: техніка розрахунків та моделювання економічних ситуацій. – Л.: Бескид Біт, 2005. – 152 с.
2. Бандурка О. М., Коробов М. Я., Орлов П. І., Петрова К. Я. Фінансова діяльність підприємства. – К.: Либідь, 2005. – 384 с
3. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
4. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навч. посібник / О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 424с.
5. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2005. — 592 с.

6. Глен А., Велш., Деніел Г. Основи фінансового аналізу. перекл. з англ. О. Мінін, О. Ткач. – К.: Основа, 2004. – 245 с.
7. Гроші та кредит: Підручник. – 4-те вид., перероб. і доп. / За заг. ред. М. І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2006. – 744 с
8. Заруба О. Д. Основи фінансового аналізу та менеджменту. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту, 2006. – 166 с.
9. Іванієнко В. В. Фінансовий аналіз. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2005. – 168 с.
10. Пахомов В. І. Гроші та кредит: Навч.-метод. посіб. / В. І. Пахомов, Л. В. Стрільчук. – К.: МАУП, 2004. – 56 с.
11. Колотуха С. М. Гроші та кредит : Навч. посібник / С. М. Колотуха, С. А. Власюк. – К. : Знання, 2012. – 495 с.
12. Копилюк О. І. Банківські операції : навч. посібник / О. І. Копилюк, О. М. Музичка. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 536 с.
13. Левандівський О. Т. Банківські операції : навч. посіб. / О.Т. Левандівський, П.Е. Де метр. – К.: Знання, 2012. – 463 с.
14. Лисенков Ю. М., Короткая Т. А. Денежно-кредитные системы зарубежных стран. — К: Внешняя торговля, 2005. — 118 с
15. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 312 с.
16. Тарасенко, І. О. Фінанси підприємств : підручник / І. О. Тарасенко, Н. М. Любенко. – К. : КНУТД, 2015. – 360 с.
17. Тянь Р. Б., Ватченко А. Б. Финансы: Учеб. пособие. — Д. : Пороги, 2004. — 252с
18. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. – К.: КНЕУ, 2003. – 554с.
19. Черкасова С. В. Фінансовий ринок : [навч. посібник] / С. В. Черкасова. – Львів: Магнолія 2006, 2014. – 330 с.
20. Фінанси підприємств: Підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2005. – 546 с.
21. Шеремет А. Д., Сайфулин Р. С. Методика фінансового аналізу. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 176 с.
22. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : [підручник] / В. М. Шелудько. – К.: Знання, 2006. – 535 с.